

Nagyszékelyi Hírmondó

Kedves Olvasók!

November a halottainkról való megemlékezéssel kezdődik, de a régi falusi életben ez a hónap a fonókban, és tollfosztókban tartott mulatságok, közösségkovácsoló összejövetelek ideje is volt. Ha van még valaki, aki tudja, és szívesen elmesélné, hogy Nagyszékelyben milyen munkák és közösségi alkalmak voltak jellemzőek erre a hónapra, azt egy következő számunkban szívesen megjelentetnénk.

Szerkesztőség

Illyés Gyula: Halottak napja
(részlet)

Halottak napján jöttem én a földre
a szép hajóval. Izgatottan-félve
várom mindegyik év
tél-fordulóján, hogy visszajön értem,
jó fényesen, hogy fölvegye az éjben
elvesztett gyermekét.

...

NOVEMBER – SZENT ANDRÁS HAVA – ŐSZUTÓ – ENYÉSZET HAVA

Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium /november - részlet/

Naptárunk 11. hónapja a régi római kalendáriumban a kilencedik volt, latin neve, November is azt jelenti, „kilencedik. A hónapot illő módon őszi lombszín ruhájú, repülő ifjú jelképezte, fején bogyós olajágkoszorúval. Az alak baljában a hónap terményeivel, répa- és káposztafélékkel teli tálat tart; jobbában pedig a Nyilas jelét, hiszen november 23-a a Nyilas „védjegyű” csillagászati hónap kezdete.

November 11. az év 315.(szökőévben 316.) napja a Gergely naptár . Az évből még 50 nap van hátra. Szent Márton napja (egyben az újbör ünnepe)

Márton nap története : Tours-i Szent Márton

Szent Márton a Római Birodalom területén, Sabariában (ma Szombathely) született a Kr. Utáni 316-os vagy 317-es évben. 361-ben Ligugéban megalapította az első európai szerzetes kolostort. 371-ben Mártont Tours püspökévé választották meg, ő azonban tiltakozott megválasztása ellen. A legenda szerint egy liba ólban próbált elrejtőzni, de a ludak elárulták gágogásukkal. Fontos hittérítő munkát végzett, a pogány falvak nagy részét megtérítette. Életét csodák, gyógyulások kísérték. Munkáját haláláig kitartóan végezte, végül 397. november 8-án elhunyt. <http://jelesnapok.oszk.hu>. Szerkesztőség

November 30. András Rómában a 6. század óta ünneplik.

Szent András Apostol nevének jelentései Az András (Andreas) értelme: ‚ékes’ vagy ‚válaszadó’ vagy ‚férfias’ az ander, azaz ‚férfi’ szóból; vagy András annyi, mint anthropos, azaz ‚ember’, azaz ‚fölfelé’ és a tropos, azaz ‚megfordulás’ szavakból, mintegy ‚aki fölfelé, a mennyek felé fordult és Teremtőjéhez egyenesedett’. Ékes volt életében, válaszadó a bölcs tanításban, férfias a szenvedésben és anthropos a dicsőségben.

Andráskereszt:(Crux decussata), ferdén összerótt gerendákból (x) álló kereszt. **A monda szerint András apostolt ilyen keresztre feszítették.** Az Apostol. mindig nagy tiszteletben állt. Mint burgund címet, burgundi kereszt-nek is nevezik. Az építészetben a favázás falakban két szárfa közé X alakban keresztbe fektetett és egymáson átlapolt két dúc. Az Andráskeresztek a favázás falak hosszirányban való eltolódását hívták megakadályozni s különösen annak sarkain alkalmaztatnak. *Forrás: Pallas Nagylexikon*

Meghívó

A Nagyszékelyi Önkormányzat ez év szilveszterére vacsorával egybekötött táncos mulatságot szervez, melyre minden érdeklődőt szeretettel vár!

Az est folyamán humoros vetélkedőkben vehetnek részt a szórakozni vágyók. A talpalávalót a Pepe Band biztosítja. A zene és tánc mellett beszélgetésre és társasjátékokra is lesz lehetőség. Tombolasorsoláson értékes nyeremények várnak gazdára. Jegyek elővételben 1.500,- Ft-os áron kaphatók a Polgármesteri Hivatalban december 15-ig, 10 év alatti gyermekek számára a belépés díjtalan.

Búcsúztassuk el együtt az Ó évet és bizakodóan, jókedvvel lépjük át az Új év küszöbét!

Szervezők

Kívánságkosár

Kökény Lajosné Erzsikének névnapja, születésnapja, és nyugdíjba vonulása alkalmából minden jót kívánnak az **Önkormányzat dolgozói!**

Kovács Sándornének, és Turula Károlynének névnapjuk alkalmából sok boldogságot kíván **Inci!**

Dr. Csonka Mária községünk háziorvosának az itteni munkálkodásának 5. évfordulója alkalmából, elismert szakmai tudásáért és kimagasló emberi kedvességéért egyaránt, köszönti és gratulál, valamint további munkájához jó egészséget, szép eredményeket és sok sikert kíván : **Hunfalvi**

Múzeumi hírek

Örvendetes módon ez év októberében a helytörténeti gyűjtemény anyaga gyarapodott, két családtól is kaptunk régi tárgyakat.

Az egyik a Nagyszékelyből elszármazott Lehl család utódai adományoztak iratokat, étkészletet, szötteseket, hímezéseket és egy szép cifra mellényt.

Megható élmény volt átvenni az örökösöktől az egyes darabokat, látva, hogy nekik ez mit is jelentett, mégis azzal a gondolattal hozták el Németországból, hogy „ezeknek itt a helyük”.

A másik adományozó Ruppert Péter, aki szép, kézzel festett kávé csészét és tányérokat adott a gyűjtemény számára.

Mindkettőjüknek ezúton is megköszönöm, hogy bővítették a bemutatható tárgyak számát.

Többen a faluból már megtették – nevük látható is - milyen szép is lenne, ha minden család, akár egy apró kis tárggyal hozzájárulhatna ahhoz, hogy minél teljesebb képet mutathassunk be a régi Nagyszékelyről gyermekeinknek, unokáinknak, dédunokáinknak és az idelátogatóknak.

Én, aki már tizenhárom éve örömmel veszem kezembe ezeket a kincseket, csak remélni tudom, hogy rajtam kívül más is fontosnak tartja ezt.

Az önkormányzat bizonyosan, mivel rendszeresen gondoskodik a tisztántartásról, és itt kerültek elhelyezésre a felvonuláskor használatos ruhák is. A ruhákat Donáth Jordánka és Fülöp Noémi bocsátották rendelkezésre.

Nagy Sándorné

Filmajánló

Kanyini-Negyvenezer éves kultúra

ausztrál ismeretterjesztő film, 53 perc, 2006

A Kanyini a szeretet és a felelősség jelképe. Ez adja ennek az ausztrál ősi közösségnek a létalapját. A Kanyini jelenti a kapcsolatot, a hitük szerinti 4 lételemmel; a hittel, a lélekkel, a földdel és a családdal. Egy őslakos személyes történetén keresztül világítja meg, hogyan jutott népük a mostani nyomor és reménytelenség állapotába. A film segít megérteni, hogy a többi, ősi, élő és szent kultúrákat, hogyan pusztította el az új nyugati civilizáció kultusza. Segít elmélkedni arról, hogy hol is vagyunk, kik is vagyunk most és hová is tartunk ezek tudatában, ezután?

Szeretettel ajánlom a filmet a faluközösség minden tagjának. Pünkösti Gabriella Nagyszékelyi KÖRTE

Jeles napok novemberben /válogatás/

1902. november 2. Illyés Gyula születésnapja (eredetileg, 1933-ig Illés Gyula; Sárszentlőrinc-Felsőrácegrespuszta) Kossuth-díjas magyar költő, író, drámaíró, műfordító, lapszerkesztő, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

1810. november 7. Erkel Ferenc születésnapja .Ma is Erkel alkotása a hivatalos magyar Himnusz zenéje. A magyar nemzeti opera megteremtője. Legismertebb operái a Hunyady László, Bánk Bán.

1944. november 10. Radnóti Miklós halála (szül.Bp,1909. május 5.- Abda) Költő, a modern magyar líra kiemelkedő képviselője.

2003-ban először november 10. – A tudomány világnapja a békéért és a fejlődésért

1974. november 11. Leonardo Wilhelm DiCaprio születése (Los Angeles, Kalifornia) Oscar díjra jelölt, Golden Globe-díjas amerikai színész.Világhírnevet a *Titanic* című film főszerepével nyert, ezenkívül olyan további sikeres produkcióban játszott, mint a Rómeó és Júlia, Kapj el, ha tudsz,...

1887. november 14. Áprily Lajos, született Jékely Lajos születésnapja (Brassó, - Budapest, 1967. augusztus 6.), József Attila-díjas (1954) költő, műfordító..

1773. november 17. Csokonai Vitéz Mihály születése, mindössze 31 évet élt. Költő főbb művei Tempefői, Lilla dalok, Dorottya, Karnyóné ...

1664. november 18. Zrínyi Miklós, gróf halála (horvátul: Nikola Zrinski) (Ozaly, 1620. május 1. - Zrínyifalva,.) horvát bán, Zala és Somogy vármegyék örökös főispánja, nagybirtokos főnemes, költő, hadvezér és politikus. A magyar barokk kiemelkedő alakja, költő, politikus és hadvezér.

1855. november 19. Vörösmarty Mihály születése, magyar költő, író, a magyar romantika egyik legnagyobb alakja. A Szózat költője.

1849. november 20-án déli 12 órakor adták át a forgalomnak a Budát és Pestet összekötő Lánchidat. A hatóságok, hogy kedvében járjanak a közönségnek, a megnyitás napján nem szedtek hídpénzt.

1877. november 22. Ady Endre (születése) a huszadik század egyik legjelentősebb magyar költője. A magyar politikai újságírás egyik legnagyobb alakja.

1883. november 26. Babits Mihály (születése, Szekszárd) költő, író, irodalomtörténész, műfordító.

1921. november 25. Pilinszky János (születése) a huszadik század jelentős magyar költője, Baumgarten-díjas, József Attila-díjas és Kossuth-díjas.

1875. november 30. Heim Pál gyermekorvos születése. 1900-ban a budapesti Irgalmas Kórház (ma: Országos Reuma- és Fizioterápiás Intézet) gyermekosztályának főorvosává nevezték ki. 1907-ben a budapesti egyetem orvosi kara magántanárrá habilitálta.

<http://www.magyaralmas.hu/napok/november>, <http://hu.wikipedia> Szerkesztő

A kenyér

Manapság már egyre több dolognak van világnapja, így a kenyérnek is. 2001-ben, Svájcban a Pékek Világszövetsége minden év október 16-át kinevezte a kenyér világnapjának.

Ünnepelik is számos helyen a világban és hazánkban is e jeles napot. Mi nagyszékelyiek, többen és szívesen hódolunk ennek az ünnepnek. Szerintem kenyeret sütni jó, hasznos, és ha ezt egy közösségben tesszük, ünnepélyes esemény lehet. Ez történt legutóbb 2011. október 1-én, a szüreti felvonulás napján. Kora reggel a kemence befűtésével kezdődött a munka, majd szítálás, dagasztás, kelesztés, dagasztás, kelesztés, szaggatás, sütés. Az alapanyagokat az önkormányzat biztosította. Nagy örömmre a négy generáció együtt szorgoskodott. Alsó tagozatos iskolás

kislányok és édesanyjuk, fiatal lányok és anyukák, a Nyugdíjas Klub tagjai és a vendégségbe érkezett fiúk, és édesapjuk, és más önkéntesek közreműködésével készült el hét nagy kenyér, mákos kalács és fahéjas csiga. Előkerült egy igazi kincs, egy békebeli nagy péklapát is, ami jó szolgálatot tett. Nem gondoltunk mi akkor arra, hogy világnapot ünnepelünk, de annak nagyon örültünk, hogy a bográcsban főtt ételek mellé a mi kenyerünket szívesebben fogyasztották az emberek, mint a boltban vásároltat. A szép nagy kenyerekből másnap még néhány falubeli idős embernek is jutott kóstoló. Ők azok, akik igazán különbséget tudnak tenni kenyér és kenyér között. Úgy gondoltam, hogy mindazok nevében, akik ízlelhatték a kenyerünket, köszönetet mondok a készítőknél, a kemence fűtőmesterének és a remek péklapát kölcsönadójának. Nagy Sándorné

Egészség

Csipkebogyó

Mikor a dér megcsípte, hamarosan szedhetjük a csipkebogyót! Gyűjtsük be télire, készítsünk belőle teát, lekvárt, szörpöt, aszalványt. /eltevés előtt hasítsuk fel és kaparjuk ki belőle a szőrös magokat/

Kövirózsa

Gyógynövényes könyveim egyikében olvastam:

Fülfájás esetén 1-2 jó húsos levelet préseljük ki és kicsit langyosan cseppentővel cseppentsük a fájós fülkagylóba. Természetesen ez csak egy gyors segítség a fájdalom enyhítésére, de nem pótolja az orvosi ellátást!

Szerkesztő

Kézimunka-kör

Az idén már harmadik télen kezdtük el a kézimunka-kör összejövetelét. Az eredeti ötlet Bocsó Renátától származik, ám az idén a boldog anyai örömek megakadályozták Őt a szervezésben. Az óra átállítástól, óra visszaállításig tartó időszakban, nagyjából az öt téli hónapban, heti egy alkalommal együtt kézimunkázunk.

Mindenki a saját munkát hoz magával és, igény szerint egymást megtanítjuk az egyes technikákra (kötés, horgolás, hímzés, foltvarrás, fonás, stb...).

Első évben a kultúrházban, második évben az első négy foglalkozást saját műhelyemben, a továbbiakat a kultúrházban tartottuk.

Az idei elképzelés az, hogy több helyszínen jövünk össze, köztük a könyvtár, az én műhelyem és a résztvevő tagoknál felváltva megbeszélés szerint.

Mindenkit szívesen látunk, aki szeret kézimunkázni és szívesen tölt hetente egy pár órát a hasonló érdeklődésűek társaságában.

Az összejövetel helyszíne és időpontja a tagok elhatározásán múlik és azt minden alkalommal előre megbeszéljük. A nagy bolt előtti hirdetőtáblán kifüggesztésre kerülnek az információk.

2011. novemberi program:

November 4, 11, 18.-án pénteken Nagy Sándorné műhelye: 15.30-19 óráig,

November 21. hétfő: Könyvtár 16-18 óráig.

További felmerült kérdésekre szívesen válaszolok személyesen, vagy telefonon 74-408-281.

Nagy Sándorné

Megemlékezések (Visszaemlékezés folytatása)

HAMAR JÓZSEF: Nagyszékelytől Magnyitogorszkig

Végigjártam a román frontot, Temesvárnál esett fogságba katonatársam, a székelyi Marz Sándor, harcoltam Debrecennél, ott voltam Hatvan sikertelen visszavételénél, majd Székesfehérvár következett. Akkor már tapasztalt katonaként azt hittem, hogy már mindenből volt részem, de ott katonaságom legborzalmasabb időszakát kellett átélnem. Hol előre mentünk, hol visszavonultunk, ameddig a szem ellátott, mindenütt temetetlen hullahegyek borították a fagyos földet: magyarok, németek és oroszok, vegyesen.

Valahol Isaszeg térségében a véletlen két falubelivel is összehozott: az egyik Kővári Henrik volt, a Dermer kovács vője, a másik pedig Reinhardt (Romhányi) Henrik volt, aki tüzér zászlósként harcolt. Ők is túléltek a háborút. Nem sokkal később, Fehérvár határában összeszaladtam Reinhardt II. Henrikkel is, talán a nagyszékelyiek közül én talákoztam vele utoljára, hamarosan elesett. Ő az Imre, azaz Henrik édesapja volt, aki most a Kút völgyben lakik. Az oroszok hatalmas túlerejét nem tudtuk legyűrni, Pest felé vissza kellett vonulnunk, az egységem Budán rendezkedett be védelemre, már ahogy tudott. Éhezünk és fáztunk, már reménykedni sem reménykedtünk semmiben. Több napos éhezés után, számomra borzalmas dolgot kellett elkövetni: lovaink egy részét le kellett lőni, hogy valami élelemhez juthassunk. Az én lovam is bele esett, a hű társam, akivel Debrecentől fogva együtt voltunk. De a parancsnokomra jó szívvel emlékezem vissza, ő báró Ugray Gyula alezredes volt, ő vezette a csapat kitörési kísérleteit. Tolna megyei volt ő is,

Sziklai Zoltán: Nagyszékely története <http://nagyszekely.gportal.hu>

Az újságot kiadja Nagyszékely Község Önkormányzata, 7085-Nagyszékely, Tánicsics u. 11., Tel.: 74/408-393 Szerkesztő Kapitány Hilda. Az újságban való megjelenéshez szíveskedjenek írásaikat minden hónap 20-ig az Önkormányzathoz leadni, vagy elküldeni a hivatal@nagyszekely.hu e-mail címre. A megjelentetésről az Önkormányzat dönt! Az újság interneten is elérhető.